

OMAVALVONTASUUNNITELMA

2023

Väentupa

Tukea | Turvaa | Toimintaa

Väentupa ry

Tuettu asumispalvelu

Väentupa

Tukea | Turvaa | Toimintaa

Sisältö

1	Palvelujen tuottajaa koskevat tiedot	3
2	Tuetun yhteisöasumisen arvot, toiminta-ajatus ja periaatteet	4
3	Omavalvonnin toimeenpano	5
3.1	Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja ennakointi	5
3.2	Riskienhallinnan järjestelmät, menettelytavat ja työnjako	6
3.3	Korjaavat toimenpiteet ja niiden toimeenpano.....	8
4	Omavalvontasuunnitelman laatiminen	8
4.1	Omavalvonnin suunnittelusta vastaava henkilö / henkilöt	8
4.2	Omavalvontasuunnitelman päivitys ja seuranta.....	9
5	Asiakkaan asema ja oikeudet	9
5.1	Palvelutarpeen arviointi.....	9
5.2	Tuki- ja palvelusuunnitelma	10
5.3	Asiakkaan kohtelu.....	11
5.4	Asukkaiden osallisuus ja omaisten osallistuminen	13
5.5	Palaute ja sen kerääminen.....	13
5.6	Asiakkaan oikeusturva	14
6	Palvelun sisällön omavalvonta	14
6.1	Asukkaiden toimintakyvyn ja osallisuuden edistäminen.....	14
6.2	Ravitsemus ja hygieniakäytännöt.....	16
6.3	Terveyden- ja sairaanhoito	17
6.4	Lääkehoidon toteutus tuetussa palveluasumisessa.....	17
6.5	Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet	18
6.6	Moniammatillinen yhteistyö.....	19
7	Asiakasturvallisuus	19
7.1	Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa	19
7.2	Henkilöstö	19
8	Asiakastietojen käsittely ja kirjaaminen	20
9	Omavalvontasuunnitelman päivitys ja seuranta	21

1 Palvelujen tuottajaa koskevat tiedot

Yksityinen, tuettua yhteisöasumista mielenterveys- ja päihdeasiakkaille tuottava yhdistys

Väentupa ry
Katajamäentie 6
41340 Laukaa
Y-Tunnus 0751078–3

Palveluista vastaava henkilö

Toiminnanjohtaja Rita Lepikko
Katajamäentie 6
41340 Laukaa
040 745 3608
rita.lepikko@vaentupa.fi

Palvelun sijaintikunnan yhteystiedot

Laukaan kunta
Laukaantie 14
PL6
41340 Laukaa
p 014 267 5000

Aluehallintoviraston luvan myöntämisajankohta

Honkatupa 6.10.2003
Ketorinne 6/2021
Kievari 1.1.1991
Mäkitupa 1.2.2005

Tuetun yhteisöasumisen yksiköt ja niiden toiminnasta vastaavat ohjaajat

HONKATUPA Kankaanpääntie 3 41350 Laukaa
Rita Lepikko 040 7453608

KETORINNE Ketomaantie 2 A 41340 Laukaa
Rita Lepikko 040 7453608
Sanna Frisk 040 0917440
ketorinne@vaentupa.fi

KIEVARI Rinteeläntie 8–10 41340 Laukaa
Mari Åkerlund 040 5627379
kievari@vaentupa.fi

MÄKITUPA Ketomaantie 2 B 41340 Laukaa
Rita Lepikko 040 7453608
Juha Matilainen 044 7750318

2 Tuetun yhteisöasumisen arvot, toiminta-ajatus ja periaatteet

Väentupa ry:n toiminta nojaa kristillisiin arvoihin ja kristilliseen ihmiskäsitykseen. Toimintaa ohjaavina arvoina ovat kristillisuus, yhteisöllisyys, inhimillisyys, yksilön arvostaminen ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Toisen kunnioitus, yhdenvertaisuus, tasa-arvoinen kohtelu ja lähimmäisen auttaminen ovat toimintamme perustana. Väentuvan strategian mukaisesti tuemme asukkaitamme kohti päihteetöntä, rikoksetonta ja sosiaalista elämäntapaa. Strategiassa korostuvat kolme ydinasiaa: aito ihmisen kohtaaminen, ketterä toiminta ja sisäinen kehittyminen. Näiden osa-alueiden avulla saavutetaan laadukas, aito ja ihmisläheinen tuki sitä tarvitseville. Auttamisen keskiössä on aina inhimillinen kohtaaminen. Väentuvan strategia 2023-2025 on nähtävissä kokonaisuudessaan kotisivuillamme www.vaentupa.fi.

Tuettua yhteisöllistä asumispalvelua tuotetaan neljässä eritasoisessa tuetun asumisen yksikössä. Yksiköistä Honkatupa, Ketorinne ja Kievari on päihteettömiä yksiköitä. Yksiköt tarjoavat tuettua, yhteisöllistä asumispalvelua pääasiassa päihde- ja mielenterveyskuntoutujille sekä muille asumisen ja arkielämän taidoissa tukea tarvitseville. Asumisyksiköissä asukkaat voivat tuetusti harjoitella arjen taitoja. Vertaistuen tärkeys korostuu yhteisöllisessä asumisessa, vähentää yksinäisyyttä ja tukee osaltaan myös päihteettömyyden tavoitetta. Asiakkaille tarjotaan ohjausta ja apua mm. päihteettömyyteen, lääkehoitoon, terveyden edistämiseen ja virastoasioiden hoitoon. Tuetun asumisen tavoitteena on tukea ja auttaa päihde- ja mielenterveyskuntoutujia rakentamaan turvallista, päihteetöntä arkea ja löytämään itselleen sopivaa tekemistä arkeen.

Yhteisöasumisen yksiköissä on mahdollista osallistua asiakaslähtöiseen toimintaan. Vertaistuellinen keskusteluryhmä tukee päihteettömyyttä ja auttaa luomaan uusia päihteettömiä verkostoja. Arjen taitoja tukevassa ryhmätoiminnassa kuntoutujat voivat ohjatusti opetella mm. ruoanlaittoa ja leipomista. Liikuntapainotteiset toiminnot auttavat huolehtimaan fyysisestä kunnosta ja löytämään arkeen tekemistä. Väentuvalla on ohjattu kuntosaliryhmä, sählyä ja asukkaiden toiveiden mukaan mm uintia, luonnossa retkeilyä jne.

Mäkituvan yksikkö tarjoaa tuettua yhteisöllistä asumista kaikista vaikeimmassa tilanteessa oleville asukkaille. Tarjottu tuki on kohdistettu niille ihmisille, jotka ovat suurimman asunnottomuusuhan alla. Yksikön asukkaat ovat pääsääntöisesti ihmisiä, joilla olisi muutoin suuria vaikeuksia saada ja pitää asuntoa vapailla asuntomarkkinoilla. Mäkituvan asukkailla ei ole päihteettömyysvelvoitetta, mutta päihteettömyyteen kuitenkin kannustetaan. Myös Mäkituvan asukkaat voivat osallistua kaikkeen asumisyksiköiden ohjelmaan ja toimintoihin silloin, kun ovat päihteettömiä. Mäkituvan asukkaat voivat päihteettöminä käydä Ketorinteen yksikössä aamupalalla.

Tuetun yhteisöasumisen yksiköistä käsin voi osallistua myös Väentupa ry:n työllistämistä tukeviin toimintoihin ja näin saada arkeen rytmiä sekä kosketusta työelämään. Tarjolla on monipuolisia työtehtäviä sekä asumisyksiköissä, että Väentupa ry:n kierrätysmyymälässä, erilaisissa hankkeissa sekä SER- purkaamolla.

3 Omavalvonnan toimeenpano

3.1 Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja ennakointi

Vakavimpia riskejä asumisyksiköissä ovat riskit liittyen päihtyneisiin asukkaisiin, vakavien riskien tilanteita on kuitenkin äärimmäisen harvoin. Siitä huolimatta niihin täytyy osata varautua ja miettiä

jo ennakkoon toimintamalleja, jotka estävät uhkaavia tilanteita kärjistyästä. Jo asiakkuuden alkaessa huomioidaan mahdollinen riskikäytös jokaisen asukkaan kohdalla erikseen. Asukkaan taustatiedot otetaan huomioon. Huolellinen ennakoarviointi vähentää mahdollisia riskitilanteita. Asiakkaan taustatiedot otetaan huomioon myös hänen kanssaan toimiessa. Etukäteen mahdollisesti haastaviksi tilanteiksi arvioidut asiakastilanteet hoidetaan aina työparin kanssa. Henkilökunnan kanssa käydään läpi asioita ja toimintamalleja, joita tulee ottaa huomioon asukkaan käyttäytyessä uhkaavasti. Jos työntekijä kokee, ettei pysty yksin turvallisesti kohtaamaan asiakasta, hän soittaa apua. Kärjistyneissä tilanteissa hätäkeskukseen. Oman rauhallisuuden säilyttäminen ja turha riskinotto on tärkeitä seikkoja. Käytössä on riskinkartoituslomakkeet, joilla on kartoitettu yksikkökohtaisesti muun muassa riskitilanteet liittyen asukkaiden käytökseen. Mäkituvan yksikössä päihteiden läsnäolo vaikuttaa riskeihin ja näitä riskejä ja toimintatapoja uhka- ja vaaratilanteissa on käyty läpi työyhteisössä. Uudet työntekijät perehdytetään myös näihin tilanteisiin. Kaikkia työntekijöitä tiedotetaan mahdollisista riskeistä liittyen asukkaiden mahdolliseen häiriökäyttäytymiseen. Asumisyksiköiden perehdytyskansio sisältää myös toimintaohjeita riskitilanteissa (esimerkiksi väkivalta- ja uhkatilanteet). Myös työsuojelu- ja riskienkartoituskansiossa on tietoa työn riskeistä ja riskien ennakoinnista. Ennakoitaviin riskeihin kuuluu myös paljon muita asioita, jotka tulee ottaa ennakoiden huomioon yksiköiden toiminnassa. Muun muassa toiminta- ja liikuntakyvyltään rajoittuneiden asukkaiden turvallinen liikkuminen ja esimerkiksi kaatumisten ennaltaehkäisy on ensiarvoisen tärkeää. Tilat pidetään sellaisina, että myös apuvälineitä käyttävien asukkaiden on turvallista liikkua yhteisissä tiloissa. Talvisin kaatumisia ja loukkaantumisia ennaltaehkäistään hyvällä hiekoituksella, aurauksella ja tarvittaessa ollaan liikuntarajoitteisen asukkaan tukena ulkona liikuttaessa. Erilaisia riskejä on kartoitettu riskinkartoituskyselyillä. Kartoituksen avulla tutkittiin muun muassa riskejä liittyen uhka- ja vaaratilanteisiin, ergonomiaan, fysikaalisiin vaaratekijöihin, kemiallisiin vaaratekijöihin, henkiseen kuormittumiseen ja tapaturmiin liittyen. Työn ja työnkuvien muuttuessa näihin kartoituksiin palataan.

3.2 Riskienhallinnan järjestelmät, menettelytavat ja työnjako

Väentuvalla toimii 8/2021 perustettu työhyvinvoinnin ja riskinarvioinnin työryhmä, johon kuuluu Väentupa ry:n toiminnanjohtaja Rita Lepikko, työsuojeluvastaava Tuomo Mäkeläinen sekä Kievarin

asumisyksikön vastaava työntekijä/asumisneuvoja Mari Åkerlund. Työryhmän tarkoituksena on paneutua asumisyksiköiden riskinkartoitukseen, työhyvinvoinnin seuraamiseen sekä työsuojelullisiin asioihin. Työryhmän kokoontuu puolivuositain miettimään ajankohtaisia työsuojelullisia asioita. Mahdollisten riski- ja vaaratilanteiden sattuessa, työryhmä kokoontuu ja asia käsitellään sekä mietitään toimenpiteitä vastaavien tilanteiden ennaltaehkäisyksi. Työryhmän tavoitteena on myös omalla toiminnallaan luoda kaikille työntekijöille avoin ja turvallinen ilmapiiri, jotta mahdollisia epäkohtia ja riskejä toiminnassa olisi kaikkien helpompi tuoda esille. Tämä parantaa olennaisesti riskien ennaltaehkäisyä. Kaikki ilmoitetut riski-, uhka- ja vaaratilanteet sekä tapaturmat ja läheltä piti-tilanteet kirjataan, käydään läpi ja tehdään korjaavat toimenpiteet. Myös riskien seuranta ja säännöllinen kartoittaminen on tärkeää muuttuvassa työssä.

Työhyvinvoinnin ja riskinarvioinnin työryhmän vastuulla on tilanteiden seuranta, läpikäyminen asiainsaisten kanssa sekä korjaavien ja ehkäisevien toimenpiteiden suunnittelu. Toiminnanjohtajan tehtävä on saattaa työntekijöiden tietoon ohjeet turvallisesta työnteosta. Nämä ohjeet on koottu yksiköiden perehdytyskansioon. Kaikkien työyhteisön jäsenten vastuulla on omalta osaltaan pitää yllä avointa ja turvallista työympäristöä sekä ilmoittaa havaitsemistaan riskeistä ja epäkohdista. Myös uusien työntekijöiden ja opiskelijoiden huolellinen perehdyttäminen on osa riskienhallintaa. Näin asiat saadaan käsiteltyä ja korjaavat toimenpiteet tehtyä. Asumisyksikkökohtaiset riskinkartoitukset tehdään vuosittain. Kartoituksissa ilmenneet epäkohdat korjataan pikimmiten.

Haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet ilmoitetaan asianmukaisilla lomakkeilla ja ne käsitellään tapauskohtaisesti esimiehen ja työsuojeluvastaavan kanssa. Työntekijöiden vastuulla on haitta- tai läheltä piti-tilanteen sattuessa ilmoittaa siitä viipymättä. Tilanteiden käsittelyyn kuuluu tapahtuneen tarkka kirjaaminen, analysointi ja raportointi. Haittatapahtumien käsittelyyn kuuluu myös niistä keskustelu esimiehen, työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta. Tapahtumista keskustellaan työyhteisössä.

3.3 Korjaavat toimenpiteet ja niiden toimeenpano

Epäkohtien, riskitilanteiden ja läheltä piti-tilanteiden varalle on suunniteltu valmiiksi korjaavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää vastaavien tilanteiden toistuminen. Tapahtumien tarkka kirjaaminen, tapahtumien läpikäynti ja mahdollinen syy tapahtuneeseen on tärkeää. Näiden havaintojen perusteella toimintatapoja voidaan muuttaa

Laatupoikkeamien, epäkohtien ja läheltä piti -tilanteiden sekä haittatapahtumien varalle määritellään korjaavat toimenpiteet, joilla estetään tilanteen toistuminen jatkossa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa tapahtumien syiden selvittäminen ja niihin perustuen menettelytapojen muuttaminen turvallisemmiksi ja riskejä ehkäiseviksi. Korjaavista toimenpiteistä ja suunnitelmista tehdään myös kirjallinen selvitys riskienhallintatyöryhmän toimesta. Koko työyhteisöä tiedotetaan korjaavista ja ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä sekä tiimipalaverissa että koko työyhteisöä koskevista asioista yleisellä tasolla esimerkiksi kaikkien yksiköiden yhteisen WhatsApp-ryhmän kautta. Näin tieto asiasta saatetaan kaikkien tietoon.

4 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

4.1 Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö / henkilöt

Omavalvontasuunnitelma on laadittu yhteistyössä esimiehen ja henkilökunnan kanssa. Palveluista vastaava esimies eli toiminnanjohtaja Rita Lepikko on vastuussa siitä, että tuetun asumisen yksiköissä on ajantasainen ja kattava omavalvontasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelman päivitys on jokaisen asumisyksikön vastaavan ohjaajan vastuulla. Muutokset ja muut päivittämistä vaativat seikat ilmoitetaan ohjaaja Mari Åkerlundille, joka keskitetysti päivittää ne omavalvontasuunnitelmaan. Päivitetty versio omavalvonnasta on tärkeää päivittää myös Väentupa ry:n nettisivuille, sähköiseen palvelukuvaukseen ja kuhunkin asumisyksikköön. Tällöin kaikilla on mahdollisuus saada ajantasainen tieto omavalvonnan sisältävistä asioista.

Ketkä ovat osallistuneet omavalvonnan suunnitteluun

Toiminnanjohtaja Rita Lepikko

Ohjaaja / asumisneuvoja Mari Åkerlund

Kuka vastaa omavalvonnan suunnittelusta ja seurannasta (nimi ja yhteystiedot)

Toiminnanjohtaja Rita Lepikko 040 745 3608

Ohjaaja / asumisneuvoja Mari Åkerlund 040 5627 379

4.2 Omavalvontasuunnitelman päivitys ja seuranta

Omavalvontasuunnitelma päivitetään tarvittaessa ja aina tietojen muuttuessa, mutta vähintään kerran vuodessa. Päivityksen tekee yksikön vastaavat ohjaajat yhdessä ohjaaja Mari Åkerlundin ja toiminnanjohtajan kanssa. Yksikön vastaavat ohjaajat pitävät omalta osaltaan huolen oman yksikönsä omavalvonnan ajantasaisuudesta ja ilmoittavat tehtävistä muutoksista. Muutokset kirjataan omavalvontasuunnitelmaan pikimmiten.

Tuetun asumispalvelun omavalvontasuunnitelma on julkisesti nähtävillä yhdistyksen kotisivuilla www.vaentupa.fi, työntekijöiden/opiskelijoiden perehdytyskansiossa, sekä jokaisen asumisyksikön yhteisissä tiloissa.

5 Asiakkaan asema ja oikeudet

5.1 Palvelutarpeen arviointi

Jokaisen asiakkaan palvelu- ja tukitoimien tarve arvioidaan alustavasti jo ennen muuttoa tuettuun yhteisöasumiseen. Palvelutarpeen ja mahdollisten tukitoimien arviointiin osallistuu asiakas itse, lähettävän tahon (sosiaalitoimen) edustaja, mahdollisesti päihdehuollon sekä terveydenhuollon

edustaja, asiakkaan läheiset ja kyseessä olevan asumisyksikön ohjaaja. Yhdessä kartoitetaan asiakkaan tilanne, tarve tuetulle asumiselle, tuelle ja sille, onko Väentuvan tarjoama tuki sopiva asiakkaan tarpeisiin. Arvioidaan myös mahdollisen tiiviimmän päihdekuntoutusjakson tarve ennen mahdollista muuttoa tuetun asumisen piiriin. Myös mahdolliset riskit asumisessa tai yhteisten pelisääntöjen noudattamisessa arvioidaan tässä vaiheessa riskien minimoimiseksi. Ennen tuetun asumisen piiriin tulemistä, asiakas perehdytetään asumisyksikön toimintaperiaatteisiin, tarjottuun tukeen ja asumisyksiköiden sääntöihin. Allekirjoittaessaan mahdollisen vuokrasopimuksen, tuleva asukas sitoutuu noudattamaan lukemiaan ja allekirjoittamiaan sääntöjä. Säännöt omavalvontasuunnitelman liitteenä.

Asukkaan tuentarpeita arvioidaan säännöllisesti lähettävän sosiaalitoimen kanssa asumisen palaverissa. Mukana voivat olla kaikki asukkaan kuntoutumisen ja tavoitteiden kannalta tärkeät tahot, kuten tukiasumisyksikön työntekijä, lähettävä sosiaalityöntekijä, päihdetyöntekijä, omaiset, muut asukkaan hoitoon osallistuvat tarpeelliset yhteistyötahot. Tuolloin arvioidaan, miten tuettu asuminen on toiminut ja tukenut asukkaan kuntoutumista ja onko tarpeita muuttaa yhteisesti sovittuja asioita tai tavoitteita. Näillä keinoin tuetaan asukkaan kuntoutumisen edistymistä ja palveluvauksessa kuvatus tuen ja palveluiden toteutumista yksiköissä. Erillisellä sopimuksella asukkaasta voidaan tehdä lähettävälle sosiaalitoimelle ennalta sovituin väliajoin raportti, jossa kuvataan asukkaan kuntoutumista. Näin lähettävä taho tietää, mitä tukea asukas on saanut ja miten kuntoutuminen edistyy. Raportti toimitetaan usein esimerkiksi 3 kk välein asukkaan asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

5.2 Tuki- ja palvelusuunnitelma

Tuetun asumisen alkaessa kullekin asukkaalle tehdään tuki- ja palvelusuunnitelma, yhdessä asukkaan kanssa. Suunnitelma on runko asukkaan tuetulle asumiselle ja sen tavoitteena on auttaa asukasta saavuttamaan elämänlaadulleen ja kuntoutumiselle asetetut tavoitteet. Tuki- ja palvelusuunnitelmaan arvioidaan asukkaan tuentarpeet ja kirjataan asukkaan esille tuomia elämänselämähistoriaan liittyviä tietoja (perhe, työ, harrastukset, kiinnostuksen kohteet). Elämän historiaa tuntemalla asukasta voidaan tukea ja ymmärtää paremmin. Suunnitelmaan kirjataan myös asukkaan historia

päihteidenkäytön osalta. Jotta tarjottu tuki olisi kokonaisvaltaista, tuki- ja palvelusuunnitelma sisältää myös tiedot asukkaan fyysisestä terveydestä (sairaudet, lääkitys, erityistä seurantaa vaativat seikat, allergiat, lääkeaineyleherkkyydet ja lääkityksen hoito). Arjen toimintakyky otetaan suunnitelma teossa huomioon arjen perustoiminnoista suoriutumisessa (liikkuminen, ravitsemus, hygienia, kodinhoito, päivittäiset asioinnit). Asukas arvioi itse, millaisena yhteisön jäsenenä näkee itsensä ja millainen yhteisöllinen toiminta häntä kiinnostaisi tuetussa asumispalvelussa. Näin voimme paremmin tarjota asukkaille mieleistä ja päihteettömyyttä tukevaa toimintaa. Yhdessä asukkaan kanssa suunnitelmaan kirjataan myös asukkaan itsensä näkemys tuetun asumispalvelun yksilöllisistä tavoitteista ja mahdollisista jatkosuunnitelmista tuetun asumisen jälkeen. Tuki- ja palvelusuunnitelmaa päivitetään aina tarpeen tullen, vähintään puolivuositain. Yksikössä työskentelevät ohjaajat ja opiskelijat tutustuvat kunkin asukkaan tuki- ja palvelusuunnitelmaan.

5.3 Asiakkaan kohtelu

Tuetussa asumispalvelussa kunnioitetaan, vahvistetaan ja henkilökunnan toimesta noudatetaan asukkaiden itsemääräämisoikeutta ja oikeutta omannäköiseen elämään yksikön sääntöjen puitteissa. Asiakkaita kannustetaan ja pyritään motivoimaan itsenäiseen toimintaan osaamisensa puitteissa. Myös omista asioista päättäminen ja siihen tukeminen vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta. Rohkaisemalla, keskustelemalla ja kannustamalla tuetaan asiakkaan omaa päätäntää ja elämän valintojen tekemistä. Asukkaan valintoja kunnioitetaan. Asukkaita kannustetaan aktiivisesti osallistumaan oman kuntoutumisensa ja palveluittensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tuetun asumisen yksiköissä ei ole käytössä yhteisesti sovittuja rajoittavia toimenpiteitä.

Tuetun yhteisöasumisen yksiköissä jokainen asukas kohdataan arvokkaana yksilönä. Asukkaan mielipiteitä ja vakaumusta kunnioitetaan ja otetaan huomioon. Asukkailla on oikeus päättää omaa elämäänsä koskevista asioista yhteiset säännöt huomioon ottaen. Asukkaita tuetaan ja kannustetaan osallisuuteen omaa kuntoutumistaan koskevissa suunnitelmissa, näin tuetaan asukkaan omaa tahtoa ja ohjataan kohti itsenäistä päätöksentekoa. Toisen asiallinen ja huomioonottava kohtelu koskee kaikkia asukkaita ja työntekijöitä. Henkilökunnan velvollisuus on puuttua havaitsemaansa asiattomaan kohteluun ja käytökseen. Henkilökunnan velvollisuus on puuttua havaitsemaansa

asiattomaan kohteluun ja käytökseen. Tällaisten tilanteiden sattuessa asia käsitellään yksikön vastaavan ohjaajan ja muiden osapuolten kesken mahdollisimman nopeasti ja mietitään mahdolliset jatkotoimenpiteet. Asukkaiden välisten tilanteiden läpikäynti ja selvitys on ensiarvoisen tärkeää, jotta yhteisössä kaikilla olisi hyvä asua ja kuntoutua. Tilanteita ei saa jättää huomiotta. Myös asukkailla on velvollisuus ilmoittaa havaitsemastaan epäasiallisesta kohtelusta ja käytöksestä.

Asumisyksiköiden työntekijät ovat tietoisia ilmoitusvelvollisuudestaan sosiaalihuoltolain §48 mukaisesti. Työntekijät toimivat omassa työssään niin, että asiakkaiden saama tuki ja palvelu on laadukasta. Työntekijöiden on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, eli toiminnanjohtajalle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Toiminnanjohtajan on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.

Asukkaalla tai hänen läheisillään on oikeus tehdä muistutus, jos hän on tyytymätön saamaansa kohteluun. Muistutus osoitetaan Väentupa ry:n hallitukselle ja lähettävän kunnan edustajalle. Muistutukset käsitellään tapauskohtaisesti esimiehen kanssa ja tehdään tarpeen vaatiessa korjaavia toimenpiteitä. Myös työsuojelutoimikunnan kanssa voidaan yhteistyössä käsitellä esiinnousutta tilannetta. Asukkaalla on oikeus olla yhteydessä sosiaaliasiamieheen kokiessaan epäasiallista kohtelua. Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on neuvoa asiakkaita, avustaa muistutuksen teossa, tiedottaa asiakasta hänen oikeuksistaan ja seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman toteutumista.

Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot:

Sosiaaliasiamies Eija Hiekka puh. 044 265 1080

Puhelinaika ma – to klo 9.00–11.00

Sähköposti: eija.hiekka@koske.fi

Osoite: Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Matarankatu 4, 40100 Jyväskylä

5.4 Asukkaiden osallisuus ja omaisten osallistuminen

Asukkaan oma osallisuus ja halu osallistua aktiivisesti omaan kuntoutumiseensa koetaan tuetun asumispalvelun piirissä ensiarvoisen tärkeäksi. Asukkaan oma tahtotila suhteessa kuntoutumisen tavoitteisiin tukee tavoitteiden saavuttamista. Se tukee osaltaan myös turvallisen ja toimivan yhteisön rakentumista. Osallisuus on myös palvelun sisällön, laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalon kehittämistä. Asumisyksiköiden asukkaita tuetaan ja kannustetaan myös läheisten huomiomisessa ja heidän osallisuudessaan tukeen. Asukkaan omat näkemykset otetaan huomioon. Asukkaan niin halutessa, läheiset otetaan aktiivisena osallisena mukaan kuntoutukseen. Kunnioitetaan myös asukkaan valintaa ja halua tässäkin asiassa. Usein suhteet läheisiin ja sukulaisiin tai vaikkapa omiin lapsiin ovat heikentyneet muun muassa pitkään jatkuneen päihteilyn vuoksi. Näiden suhteiden korjaaminen on monen asukkaan kuntoutumisen ja eteenpäin menon kannalta tärkeää. Työntekijän tehtävä on tässä tilanteessa kannustaa ja olla asukkaan tukena, mutta tukea myös läheisiä.

5.5 Palaute ja sen kerääminen

Asukkailta kerätään palautetta säännöllisesti. Keväällä 2023 yksiköissä tehtiin haastatteluperiaatteella asiakastyytyväisyyskysely ammattikorkeakouluopiskelijan kehitystyönä. Tästä saatiin arvokasta palautetta toiminnasta. Tuettuun asumiseen siirryttäessä asukkailta kerätään näkemyksiä siitä, mitä he itse odottavat tuetulta asumiselta. Mitkä ovat heidän omat tavoitteensa ja toiveensa. Asumisen aikana kerätään palautetta vähintään kerran vuodessa. Kun asuminen tuetun asumispalvelun piirissä loppuu, kerätään asukkailta loppupalaute toteutuneesta asumisesta ja siitä, miten asukkaan tavoitteet ja toiveet toteutuivat asumisen aikana. Kaikkien näiden palautteiden pohjalta tehdään kooste ja suunnitellaan toimenpiteitä esimerkiksi palautteesta esiin nousseisiin epäkohtiin tai toiveisiin liittyen. Palautteen avulla varmistetaan asiakaslähtöinen palvelu ja sen laatu. Palautteen avulla henkilöstö voi pohtia kohtaako asiakkaan näkemys tarjotusta tuesta ja sen laadusta henkilöstön ja yhdistyksen näkemyksien kanssa. Tämä on palvelun laadun ja kehittämisen kannalta olennainen seikka. Avoimen keskustelun avulla saadaan asukkailta aina ajantasaista palautetta, kehittämiskohteita jne. Päiväkeskuksen avoin ilmapiiri antaa asukkaille luottamuksellisen tilan kertoa kokemuksistaan, saamastaan tuesta ja antaa muun muassa ideoita toiminnan kehittämiseen

5.6 Asiakkaan oikeusturva

Kaikilla Väentupa ry:n asukkailla on oikeus laadultaan hyvään ja oikeudenmukaiseen palveluun, tukeen ja kohteluun. Kaikkia asiakkaita on kohdeltava ihmisarvoa, vakaumusta ja yksityisyyttä kunnioittaen. Jokainen asukas kohdetaan asumisyksiköissä arvokkaana ja häntä kohdellaan kunnioittavasti. Itsemääräämisoikeutta tulee kunnioittaa työskentelyssä asukkaan kanssa.

6 Palvelun sisällön omavalvonta

6.1 Aukkaiden toimintakyvyn ja osallisuuden edistäminen

Tuetussa asumispalvelussa jokaisen asukkaan toimintakykyä pyritään ylläpitämään ja parantamaan kokonaisvaltaisesti. Tuen tavoitteena voi olla päihteettömyyden lisäksi myös liikuntaan, ravitsemukseen, arjen taitoihin ja vaikkapa työtoimintaan liittyviä tavoitteita. Tavoitteet mietitään aina yksilöllisesti ja otetaan huomioon asiakkaan tilanne ja voimavarat. Tavoitteena on edistää asukkaan toimintakykyä niin, että hän mahdollisesti pärjää omillaan tuetun asumispalvelujakson päätyttyä. Asumisyksiköissä panostetaan asukkaan omaan osallistumiseen ja siihen, että hän itse on oman kuntoutumisensa keskiössä. Henkilökunta ohjaa ja tukee, mutta viime kädessä asukas itse

toteuttaa ja ylläpitää asetettuja tavoitteita. Kuntouttavan työotteen tavoitteena on kulkea asukkaan rinnalla, kun hän opettelee arkea ja arjen hallintaan liittyviä jokapäiväisiä asioita. Positiivisella palautteella ja kannustuksella asiakas saa myönteisiä kokemuksia tekemästään työstä.

Asukkaita kannustetaan osallistumaan yhteisön toimintoihin ja vertaistuellisiin ryhmiin. Jokainen asukas nähdään fyysis-, psyykkis-, sosiaalisena kokonaisuutena ja jokaisen osa-alueen kuntouttaminen nähdään tärkeänä. Fyysisen kunnan ja terveiden elämäntapojen ylläpitoon kannustetaan. Asumisyksiköissä on matalan kynnyksen liikuntaryhmiä, joihin on helppo kokemattomankin tulla mukaan. Muun muassa kuntosali- ja sählyryhmissä saa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Kuntosaliryhmässä jokaiselle räätälöidään oman kunnan ja voimavarojen, sekä tavoitteiden mukainen ohjelma. Ryhmätoimintaan osallistuminen tukee yhteisöllisyyttä ja sosiaalisten suhteiden kehittymistä. Päihitteettömyyttä tukeva ryhmä kokoontuu tiistai-iltaisina. Ryhmässä on usein tarjolla myös ruoka osallistujille sekä kyyditys sitä tarvitseville. Ryhmässä tutustutaan muiden yksiköiden asukkaisiin yhteisten keskustelujen tai retkien aikana. Ryhmässä on toteutettu retkiä lähiympäristöön, on käyty muun muassa elokuvissa, luontoretkillä ja teatterissa. Väentuvan Tapojoen mökille tehdään retkiä säännöllisesti.

6.2 Ravitseminen ja hygieniakäytännöt

Tuetun asumispalvelun yksiköissä ruoka koetaan tärkeänä paitsi ravitsemuksen myös yhteisöllisyyden kannalta. Yhdessä syöminen tukee yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tämän vuoksi moniin ryhmätoimintoihin liittyy aina myös ruokailu.

Kievarin, Honkatuvan ja Mäkituvan yksiköissä asukkaat huolehtivat pääsääntöisesti itse ruokailutaan. Kievarilla on kahdesti viikossa yhteisöruokailu. Ruoan valmistaa kuntouttavassa työtoiminnassa oleva henkilö yhdessä asukkaiden kanssa. Aamu- ja iltapalatarvikkeet ovat asukkaiden vapaassa käytössä päiväkeskuksella. Muutoin asukkaat hoitavat pääosin itse ravitsemukseensa liittyvät asiat. Päiväkeskuksella on mahdollista valmistaa ruokaa asukaslähtöisesti myös ilta- ja viikonloppu-aikaan. Henkilökunta kannustaa ja opastaa terveellisessä ruokavaliossa ja erityisruokavalioiden toteutuksessa. Asukkaan voimavarat ja toimintakyky huomioon ottaen voivat ohjaajat asioida kaupassa asukkaan puolesta ja toimittaa hänelle ruokatarvikkeita.

Ketorinteen asumisyksikössä on tarjolla päivittäin aamupala, johon myös Mäkituvan asukkaat voivat päihteettöminä osallistua. Lounas on tarjolla joka arkipäivä. Näin tuetaan muun muassa ikään-tyneiden asukkaiden riittävää, säännöllistä ja terveellistä ravitsemusta.

Honkatuvan asukkaiden on halutessaan mahdollista osallistua Ketorinteen ja Kievarin ruokailuihin. Muutoin Honkatuvan asukkaat huolehtivat omatoimisesti ruokailuistaan.

Pääsääntöisesti asukkaat vastaavat itse henkilökohtaisesta hygieniastaan. Tarvittaessa henkilökunta ohjaa ja auttaa peseytymisessä ja esimerkiksi pyykinhuollossa. Oman asunnon siisteydessä saa ohjausta ja tarvittaessa siivousapua. Asukkaita kannustetaan ja opastetaan kohti omatoimista asunnon huolehtimista.

6.3 Terveyden- ja sairaanhoito

Tuetun asumisen yksiköiden asukkaat asioivat pääasiassa Laukaan terveysasemalla. Päivystykselliset terveydenhuollon käynnit, perusterveydenhuollon palvelut (mm. terveyskeskuskäynnit, laboratorio ym. tutkimukset, hammashoito, fysioterapia, sairaanhoitajan palvelut) järjestetään lähialueen julkisia palveluita käyttäen. Asukkaat saavat apua ajanvaraukseen ja tarvittaessa kyydin terveysasemalle. Ohjaaja voi olla asukkaan tukena terveydenhuollon käynneillä asukkaan niin toivoessa. Myös mielenterveys- ja päihdehoitajan vastaanotot sijaitsevat Laukaan terveysasemalla. Asukkaita käytetään tilanteen niin vaatiessa myös oman kotikunnan terveysterveyspalvelukäynneillä, mutta pääsääntöisesti pyritään saamaan terveysterveyspalvelut asiakasta lähelle.

Asumisyksiköiden ohjaajilla on voimassa oleva ensiapukoulutus ja koulutuksia järjestetään aina tarpeen mukaan. Asumisyksiköissä on myös toimintaohjeet mahdollisten äkillisten kuolemantaustien varalle.

6.4 Lääkehoidon toteutus tuetussa palveluasumisessa

Tuetun asumispalvelun yksiköissä ja Päihdekuntoutuskoti Seukkalassa on voimassa oleva lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelma on osa henkilöstön perehdyttämistä. Jos asukas ei pysty

huolehtimaan omatoimisesti omasta lääkehoidostaan, voidaan lääkkeenottoa valvoa ja hoitaa henkilökunnan toimesta. Lääkehoitoa toteuttavat ensisijaisesti lähi- ja perushoitajat. Lääkehoitoon kuuluu lääkkeiden tilaaminen, noutaminen, reseptien uusiminen, lääkkeiden jako dosetteihin ja lääkkeiden anto asukkaille voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. Myös lääkehoidon vaikuttavuuden arviointi on tärkeä osa laadukasta lääkehoitoa. Lähi- ja perushoitajilla on myös PKV-lääkeluvat sekä luvat i.m ja s.c- injektioiden antoon.

Lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan tarkasti lääkehoidon osaamiseen ja varmistamiseen liittyvät asiat, henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työjaot lääkehoidossa sekä erilaiset lääkehoitoon liittyvät lupakäytännöt. Suunnitelmaan on kirjattu myös oikeaoppinen lääkkeiden hankinta, säilytys ja hävittäminen ja niihin liittyvät käytänteet. Myös lääkehoidon riskitilanteet ja niihin varautuminen sekä toimintaohjeet riskitilanteiden sattuessa on kirjattu lääkehoitosuunnitelmaan. Suunnitelman liitteenä on lääkehoidossa tarvittavat lomakkeet (PKV- ja N-lääkkeiden seurantakortti, lääkepoikkeamailmoitus).

Lääkehoitosuunnitelma on osa uuden työntekijän perehdyttämistä ja suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti.

6.5 Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet

Asumisyksiköissä on käytössä vain vähän terveystieteiden tarvikkeita. Lähinnä tällaisia käytössä olevia laitteita ja tarvikkeita ovat kuumemittarit, verenpainemittarit, rollaattorit, pyörätuolit, kävelykepit, henkilövaaka, alkometri ja verensokerimittarit. Henkilökunta on perehdytetty kyseessä olevien laitteiden ja instrumenttien käyttöön. Kalibrointia vaativat laitteet toimitetaan kootusti kalibroitavaksi määräaikoja noudattaen ja viat/puutteet kaikkien laitteiden, välineiden ja instrumenttien osalta hoidetaan käyttökuntoon viipymättä. Henkilökunta opastaa ja perehdyttää asukkaita laitteiden oikeaoppisessa käytössä tarpeen mukaan.

6.6 Moniammatillinen yhteistyö

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palveluverkosto on moninainen. Moniammatillinen yhteistyö takaa asiakkaalle kokonaisvaltaisen ja laadukkaan hoidon ja tuen. Asumisyksiköiden henkilökunta tuntee palvelujärjestelmän, sen eri toimijat ja vastualueet. Asiakasta ohjataan palvelujärjestelmässä aina tarpeen tullen ja asiakkaan tilannetta ja kuntoutumisen edistymistä seurataan moniammatillisissa palaverissa säännöllisesti. Asumisen ja kuntoutumisen kriisiytyessä tai aina tarpeen tullen, kutsutaan koolle verkostopalaveri, jossa moniammatillisesti arvioidaan tilannetta ja tuen tarpeita. Asumisyksiköiden palveluverkoston ja yhteistyötahoihin kuuluvat muun muassa psykiatrian poliklinikka, Laukaan terveysasema, sosiaalitoimi, päihdepalvelut, mielenterveyspalvelut, perusterveydenhoito ja erikoissairaanhoido.

7 Asiakasturvallisuus

7.1 Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Asiakasturvallisuutta varmistetaan muun muassa ajantasaisten palo- ja pelastussuunnitelmien avulla. Poistumisharjoituksilla turvataan asukkaiden tietämys toimintamalleista hätätilanteessa. Turvallisuutta uhkaaviin havaintoihin puututaan viipymättä tilanteen edellyttämällä tavalla. Palotarkastusten avulla pidetään huoli kiinteistöjen turvallisuudesta tulipalotilanteessa. Asumisyksiköiden piha-alueet ja kulkuväylät huolletaan ja pidetään esteettöminä pelastustoimia silmällä pitäen.

7.2 Henkilöstö

- toiminnanjohtaja, lähihoitaja, sosionomi, YTM
- lähihoitaja 3kpl, joista 1 opiskelee työn ohessa sairaanhoitajaksi
- Sosionomi, lähihoitaja
- sairaanhoitaja 2 kpl, toinen osa-aikainen, vastaa lääkehoidosta
- ohjaaja/järjestyksenvalvoja, toimii 24/7 päivystäjänä asumisyksiköissä
- päivystävät viikonlopputyöntekijät 3 kpl, ei terveydenhuollon koulutusta
- lisäksi 2 lähihoitajaopiskelijaa oppisopimuksella

Oikealla henkilöstörakenteella ja henkilöstön asianmukaisella ja riittävällä mitoituksella ja koulutuksella pyritään laadukkaaseen hoitoon. Riittävällä henkilöstömäärällä tuetaan myös henkilöstön työhyvinvointia ja jaksamista. Poissaolojen varalta on sovittu sijaistamisjärjestys kunkin asumisyksiköstä vastaavan ohjaajan kohdalla. Näin turvataan laadukas ja riittävä henkilökunnan läsnäolo yksiköissä myös sairaustapausten varalta. Asianmukaisella kirjaamisella varmistetaan tiedonkulku asiakasasioissa myös poissaolojen aikana. Asumisyksiköt toimivat myös monen alan opiskelijoiden harjoittelupaikkoina sekä oppisopimusopiskelijoiden ja muiden työn ohella opiskelevien työssäoppimis- ja työskentely-ympäristönä. Väentuvalla arvostetaan opiskelua ja siihen kannustetaan ja pönostetaan.

Kaikki asumisyksiköissä toimivat työntekijät perehdytetään työhön ja yksikön toimintatapoihin sekä toimimiseen poikkeustilanteissa. Perehdytykseen kuuluu asiakastyö, asiakastietojen käsittely, tietosuojat sekä omavalvonnan toteuttaminen laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Perehdytys koskee myös yksiköissä harjoittelevia opiskelijoita. Perehdytyksessä on käytössä perehdytyslomake, johon kirjataan perehdytyksen kohteena olevat asiat ja perehdyttäjän tiedot.

Henkilökunnalla on hyvät mahdollisuudet lisäkouluttautua ja siihen kannustetaan. Myös tämä takaa laadukkaan hoidon ja ajantasaisen tiedon sekä kuntoutuksen asukkaille.

8 Asiakastietojen käsittely ja kirjaaminen

Asiakastietoja kirjataan suojattuun pilvipalveluun. Jokaisella hoitoon osallistuvalla työntekijällä on järjestelmään omat henkilökohtaiset tunnukset, joilla hän kirjautuu. Tietokoneet, joilla kirjataan, vaativat salasanan sisäänkirjautumiseen. Salasanoja ei pidetä kirjattuna mihinkään ja ne ovat vain henkilökunnan tiedossa. Omia salasanoja ei koskaan luovuteta eteenpäin. Asiakastietoja pyritään ensisijaisesti säilyttämään vain sähköisessä muodossa. Paperisia asiakirjoja ja dokumentteja varten on jokaisella asukkaalla oma kansio, jota säilytetään lukitussa kaapissa lukitussa toimistossa. Toimiston ovi pidetään lukittuna aina, jos henkilökunta ei ole paikalla.

Asukkaiden tietoja lähetetään sähköisesti ainoastaan salattuina sähköpostiviesteinä tai turvapostin kautta. Asukkaiden nimitietoja, sosiaaliturvatunnuksia tai muita tunnistettavia tietoja ei jaeta sähköisesti ilman salausta. Asiakastietoja luovutetaan ainoastaan henkilöille, joiden tiedonsaantioikeus on varmistettu.

Asiakassuhteen päättyessä asiakkaan asiakirjat joko luovutetaan asiakkaalle itselleen, hänen palvelunsa ostamisesta vastaavalle taholle tai tuhotaan. Asiakirjoja ei hoidon päätyttyä säilytetä asumisyksiköissä. Tietosuojavastaava (Tuomo Mäkeläinen, SER-vastaava) huolehtii siitä, että asiakkailta on tiedossa henkilötietolain mukainen oikeus nähdä omia asiakirjojaan ja tarvittaessa vaatia niihin korjausta.

Asukastietojen kirjaaminen on hoitoon ja tukeen osallistuvan henkilökunnan vastuulla. Asukastietoihin kirjataan asukkaan voinnista, saamasta tuesta, lääkehoidon toteutuksesta ja arvioinnista sekä kaikesta asukkaan hyvinvointiin liittyvistä asioista viipymättä, mutta vähintään kerran viikossa. Näin turvataan sekä asukkaan tietojen ajantasainen siirtyminen hoitoon osallistuvalla henkilökunnalle, että varmistetaan tarjotun tuen laatu. Jokainen yksiköissä työskentelevä työntekijä sekä opiskelijat täyttävät ja allekirjoittavat vaitiolovelvollisuutta koskevan lomakkeen ja heidät perehdytetään muun perehdytyksen ohella myös asiakastietojen käsittelyyn ja luovuttamiseen.

9 Omavalvontasuunnitelman päivitys ja seuranta

Toiminnanjohtaja ja omavalvonnan suunnitteluun osallistunut ohjaaja seuraavat omavalvonnan toteutumista. Tarvittavat lisäykset ja muutokset tehdään välittömästi ja ne kirjataan omavalvontasuunnitelmaan. Ajantasainen omavalvontasuunnitelma on nähtävissä yhdistyksen kotisivuilla, työntekijöiden perehdytyskansiossa sekä kunkin asumisyksikön ilmoitustaululla.

Omavalvontasuunnitelma on päivitetty 05.06.2023

Rita Lepikko

Rita Lepikko
Toiminnanjohtaja

Mari Åkerlund

Mari Åkerlund
Ohjaaja/asumisneuvoja

VÄENTUPA RY / Asumisyksiköt

Rita Lepikko
YTM

Elisa Hyvärinen
Sairaanhoitaja (YAMK)

Kari Mouhu
Sosionomi (AMK)

Mari Åkerlund
Lähihoitaja – Sh opisk.

Sanna Frisk
Lähihoitaja / työvalmentaja

Mika Salminen
Lähihoitaja

Tommi Pesonen
Lähihoitaja

Suvi Kotiranta
Yhteisöohjaaja

Juha Matilainen
Järjestyksenvalvoja / ohjaaja